דהוה שקיל שמא דלא מקבל שוחדא בעו לאחוכי ביה אעיילא ליה שרגא דדהבא ואזול לקמיה אמרה ליה בעינא דניפלגי לי בנכסי דבי נשי אמר להו פלוגו א"ל כתיב לן במקום ברא ברתא לא תירות א"ל מן יומא דגליתון מארעכון איתנטלית אורייתא דמשה ואיתיהיבת ספרא אחריתי וכתיב ביה ברא וברתא כחדא ירתון למחר הדר עייל ליה איהו חמרא לובא אמר להו שפילית לסיפיה דספרא וכתב ביה אנא לא למיפחת מן אורייתא דמשה אתיתי [א][ולא] לאוספי על אורייתא דמשה אתיתי וכתיב ביה במקום ברא ברתא לא תירות אמרה ליה נהור נהוריך כשרגא א"ל רבן גמליאל אתא חמרא ובטש לשרגא: ומפני מה אין קורין כו': אמר רב לא שנו [א]אלא בזמן בית המדרש אבל שלא בזמן בהמ"ד קורין ושמואל אמר אפילו שלא בזמן בית המדרש אין קורין איני והא נהרדעא אתריה דשמואל הוה ובנהרדעא [ב]פסקי סידרא בכתובים במנחתא דשבתא אלא אי איתמר הכי איתמר אמר רב לא שנו אלא במקום בהמ"ד אבל שלא במקום בהמ"ד קורין ושמואל אמר בין במקום בהמ"ד בין שלא במקום בהמ"ד בזמן בהמ"ד אין קורין שלא בזמן בית המדרש קורין ואזדא שמואל לטעמיה [ח]דבנהרדעא פסקי סידרא דכתובים במנחתא דשבתא רב אשי אמר לעולם כדאמרן מעיקרא ושמואל כרבי נחמיה דתניא [ג]אע"פ שאמרו כתבי הקדש אין קורין בהן אבל שונין בהן ודורשין בהן נצרך לפסוק מביא ורואה בו א"ר נחמיה מפני מה אמרו כתבי הקדש אין קורין בהן כדי שיאמרו בכתבי הקדש אין קורין וכ"ש בשטרי הדיוטות: **מתני'** [יג]מצילין תיק הספר עם הספר ותיק התפילין עם התפילין ואע"פ שיש בתוכן מעות [יד]ולהיכן מצילין אותן למבוי שאינו מפולש בן בתירא אומר אף למפולש: **גמ'** [ד]ת"ר ארבעה עשר שחל להיות בשבת מפשיטין את הפסח עד החזה דברי רבי ישמעאל בנו של רבי יוחנן בן ברוקה וחכ"א [ה]מפשיטין את כולו בשלמא לרבי ישמעאל בנו של ר' יוחנן בן ברוקה דהא איתעביד ליה צורך גבוה אלא לרבנן מ"ט אמר רבה בר בר חנה א"ר יוחנן דאמר קרא [ו]כל פעל ה' למענהו והכא מאי למענהו איכא רב יוסף אמר שלא יסריח רבא אמר [ו]שלא יהו קדשי שמים מוטלין כנבלה מאי בינייהו איכא בינייהו דמנח אפתורא דדהבא אי נמי יומא דאסתנא ורבי ישמעאל בנו של רבי יוחנן בן ברוקה האי [ו]פעל ה' למענהו מאי עביד ליה שלא יוציא את האימורין קודם הפשטת העור מ"ט אמר רב הונא בריה דרב נתן משום נימין אמר רב חסדא אמר מר עוקבא מאי אהדרו ליה חברייא לרבי ישמעאל בנו של רבי יוחנן בן ברוקה הכי קאמרי ליה אם מצילין תיק הספר עם הספר לא נפשיט את הפסח מעורו מי דמי התם טלטול הכא מלאכה אמר רב אשי בתרתי פליגי בטלטול ופליגי במלאכה והכי קאמרי ליה אם מצילין תיק הספר עם הספר לא נטלטל עור אגב בשר

מי

דהוה שקיל שמא דלא מקבל שוחדא. היה מוליא עליו שם שאינו מקבל שוחד מבעלי דינין הבאין לפניו והיה מקבלו בסתר: **א"ל.** פילוספא לר"ג מיומא דגליתון כו': **שפילית.** כל סוף הדבר הוא תחתית שלו ושייך למימר שפילית לסיפיה: **נהור נהורך כשרגא.** הנהר אורך כשרגא. רמז שנתנה לו מנורה בשוחד: **אמר לו ר"ג אתא חמרא ובטשא.** דחפתו אחרן כלומר אני נצחתי בשוחד [ו][והכל כדי שישמעו המתאספים שם נבלותו ומי הוא]: **בזמן בית המדרש.** קודם אכילה היו דורשים: **שלא בזמן בית המדרש.** לאחר אכילה לא דרשו משום שכרות: **פסקי סדרא בכתובים.** [ח][היו רגילים לקרא בבהמ"ד פרשה בכתובים]: **במקום בהמ"ד.** שהמכס דורש דהיינו בבהמ"ד אבל בעלמא קורין: **בין במקום בהמ"ד כו' בזמן בהמ"ד אין קורין.** לפי שמבטלו מלילך אצל הדורש אבל שלא בזמן בהמ"ד כגון לאחר אכילה קורין: **ושמואל.** דאמר לעיל אפילו לאחר אכילה אין קורין: **כר' נחמיה.** אמרה למילתיה דלית ליה טעמא דאין קורין משום בטול אלא כדי שיאמרו קל וחומר לשטרי הדיוטות. ומיהו שמואל הנהיג במקומו כדברי חכמים דמתניתי' דאמרי טעמא (דמתני') משום ביטול תורה הלכך לאחר אכילה דליכא דרשה קורין: **שונין בהן.** כגון מדרש שה"ש וקהלת: **שטרי הדיוטות.** כגון של חשבונות או איגרות השלוחות למלא חפץ: **גמ' עד החזה.** מתחיל מרגליו האחרונים עד החזה שיוכל להוציא אימורים שהקטר חלביו דוחין שבת ותו לא מפשיט מידי עד אורתא דלורך הדיוט הוא: **למענהו.** לכבודו: **שלא יסריח.** שהעור מחממו ומסריחו ואין זה כבודו להיות פרס אוכלי שולחנו מגואל: **אפתורי דדהבא.** שאינו מוטל בבזיון אבל לשמא יסריח חייש רב יוסף ורבא לא חייש עד אורתא: **יומא דאסתנא.** רוח צפונית שהיא בינונית לא חמה ולא צנה כדאמרינן ביבמות בפרק הערל (דף עב.) ואיזו רוח המסרחת רוח מזרחית בשעת החום כדאמרינן בגיטין (דף לא:) אפילו שכבת זרע שבמעי אשה מסרחת בו דכתיב (הושע יג) יבא קדים רוח ה' ממדבר עולה וגו'. יש מפרשין יומא דאסתנא רוח דרומית שהיא צוננת. אמת שרוח דרומית צוננת אבל אסתנא על כרחך צפונית היא ונוחה כדאמר בעלמא (עירובין ד' סה.) צריכא שמעתא צילותא כיומא דאסתנא ורוח דרומית היא בלשון ארמי יומא דשותא[י]: **קודם הפשטת העור.** עד החזה: **מ"ט.** עור לאימורין מאי קא עביד: **משום נימין.** של למר הנדבקין באימורין: **חברייא.** בני מחלוקתו: **אם מצילין.** בשבת: **תיק עם הספר.** ואע"פ שיש בתוכו מעות ומשום כבוד הספר שהוא צורך גבוה עבדינן בהדיה הצלת מעות שהן צורך הדיוט: **לא נפשיט את הפסח.** בתמיה. משום צורך גבוה לא שרי צורך הדיוט בהדיה: **הכא.** תיק ומעות דקמייתי ראיה מיניה טלטול בעלמא הוא: **הכא.** גבי פלוגתייהו דפסח דאיירי בה השתא מלאכה גמורה דהפשטה מאבות מלאכות היא [לעיל עג.]: **בתרתי פליגי.** גבי פסח פליגי בטלטולו דאסר רבי ישמעאל לטלטל [י][הפסח] אחר שהוציא אימוריו אפי' מחמה לצל משום עור דלאו בר טלטול הוא (א) ולא דמי לשלחין דאמרן בכמה טומנין (לעיל מט.) שמטלטלין אותן דהתם עור בהמה גסה דחזי למישטחיה ולמיזגא עליה: **והכי קאמרי ליה.** תשובה לענין טלטול: **לא נטלטל עור אגב בשר.** דהוי נמי ככוד שמים דבשר דומיא דספר ומותר לטלטלו מחמה לצל ואגב בשר יטלטלו עור המחובר בו:

מי

ושמואל דאמר כר' נחמיה. ולא פליג אדרב דשפיר מודה למתני' דמפרש טעמא מפני ביטול בית המדרש קורין שלא בזמן בית המדרש אלא בא לומר דר' נחמיה פליג עלה דמתני': **וכ"ש** בשטרי הדיוטות. פירש בקונטרס איגרות ותימה דנהגו העולם לקרות בכתב ואיגרות השלומים ממקום למקום ולטלטלן ואמאי שרי דהא ראוין לצור ע"פ צלוחית ונראה לר"י דלא קרי שטרי הדיוטות אלא שטרי חובות וכיוצא בהן אבל איגרות שרי דפעמים שיש בהן פקוח נפש ואפי' יודע שאין בו פקוח נפש מתיר ר"ת דלא הוי שטרי הדיוטות כיון שאין צריך למה שכתוב בה לפי שיודע מה שבאיגרות ואם אינו יודע שמא יש בו צורך גדול או פקוח נפש ושרי וכ"מ בירושלמי דקאמר מפני מה אין קורין בכתבי הקדש מפני שטרי הדיוטות שאם אתה אומר לו שהוא מותר אף הוא אומר מה בכך אם אתעסק בשטרותי משמע דווקא כעין חובות ושטרות קאמר וכן פי' רש"י לקמן (ו) גבי גזירה שלא יקרא בשטרי הדיוטות דבשטרי מקח וממכר קאמר וכן הגיה בפי' כתב ידו ומיהו אותן מלחמות הכתובין בלע"ז נראה לרבינו יהודה דאסור לעיין בהן דלא גרע מהא דתניא בפ' שואל (לקמן קמט.) כתב שתחת הצורה והדיוקנאות אסור לקרות בהן בשבת ואפי' בחול לא ידע ר"י מי התיר דהוי"ל כמושב לצים: **פליגי** בטלטול כו'. פי' אחר שנפשט כל העור פליגי דרבנן שרו לטלטל שעדיין צריך לבשר שלא יתלכלך ור' ישמעאל אסר אבל כשאינו מופשט אלא עד החזה שרי לכ"ע לטלטל כדמוכח בסמוך ואע"ג דר' ישמעאל לא שרי להפשיט אלא עד החזה מ"מ פליגי במופשט כולו כגון שעבר בהפשיט אי נמי בתמידים ומוספים דמותר להפשיטן:

הכא

עין משפט נר מצוה

יב א מיי' פכ"ג מהל' שבת הלכה יט סמג לאוין סה:

יג ב מיי' שם הלכה כח סמג שם טוש"ע או"ח סימן שלד סעיף טו:

יד ג מיי' שם הלכה כו טור ש"ע שם סעיף יז יח:

טו ד מיי' פ"א מהלכות ק"פ הלכה טו:

תורה אור השלם

ו כָּל פָּעַל יְיָ לַמַּעֲנֵהוּ וְגַם רָשָׁע לְיוֹם רָעָה: משלי טז ד

לעזי רש"י

אונגיל"א [איונגילי"ש]. ספר עברי"ם.

מוסף רש"י

מוטלין כנבלה. אלא מופשט ועומד כך עד הלילה ודומה כנבלה (מנחות סג.).

רבינו חננאל

כיון דאסיקנא קוראין בהן בתורה ובנביאים אבל בכתובים אין קוראין בהן, חזר ופירש מפני מה אין קוראין בכתובים מפני ביטול בית המדרש. ומסייעא לה [ל]הא דתני העוסק במקרא מידה שאינה מידה כו'. ובית התלמוד טפי עדיף ממיקרא במקרא. אמר רב לא שנו שאין קורין בהן אלא בזמן בית המדרש, פירוש בשעה שהחכמים יושבים במדרש ומתעסקין בתלמוד, אבל שלא בזמן בהמ"ד, כגון שכבר עמדו בעלי מדרש ונכנסו לבתיהן, קורין. ושמואל אמר במקום שיש מדרש קבוע כו'. ואסקה רב אשי הכי כדאמרינן מעיקרא, אמר רב אין קורין בזמן בית המדרש אבל בזמן שלא בהמ"ד קורין, ושמואל [אמר] בין בזמן בהמ"ד בין שלא בזמן בהמ"ד אין קורין, דסבירא ליה כר' נחמיה, וגזירה היא משום שטרי הדיוטות. והילכתא כלישנא קמא בזמן בית המדרש אין קורין שלא בזמן בית המדרש קורין. ירושלמי (ה"א) אמר ר' יהושע בן לוי הדא אגדתא הכותבה אין לו חלק, הדורשה מתחרך, השומעה אינו מקבל שכר. מימוי לא איסתכלית בה אלא חד זמן, ואשכחית כתוב בה קע"ה פרשיות דיבור אמירה צווי שכתוב בתורה כנגד שנות אברהם אבינו, שנאמר לקחת מתנות באדם, וכתיב האדם הגדול בענקים. קמ"ז מזמורות שכתוב בתילים כנגד שנות יעקב אבינו ללמד שכל קילוסין שישראל (עושין הללויה) מקלסין להקב"ה כנגד שנותיו של יעקב שנאמר ואתה קדוש יושב תהלות ישראל. קכ"ג פעמים שישראל עונין הללויה כנגד שני אהרן שנאמר הללויה הללו אל בקדשו, לקדושו לאהרן קדוש ה'. אפילו כן הוינא (מיבעיא) [מיבעית] בלילא.

מסורת הש"ס

א) בספרים ישנים ליתא אלא, ב) [סייט הפטרה עי' תוס' לעיל כד. ד"ה שאלמלא וכו' וכ"כ תוספות להדיא במגילה כא. ד"ה ואין מפטירין], ג) [תוספ' פי"ד מ"ס סופרים הלכה ג ע"ש], ד) לקמן קלג: מנחות סג: [תוספ' דפסחי' פ"ד], ה) [זבחים פה:], ו) [ע"ל כל פעל], ז) גי' רש"ל, ח) גי' רש"ל, ט) [לעיל לג.], י) [רש"ל], כ) [דף קמט.].

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה בתרתי פליגי וכו' דלאו בר טלטול הוא הס"ד ואח"כ מ"ה והכי קאמרי ואח"כ ד"ה לא נטלטל וכו' המחובר בו ולא דמי לשלחין וכו'. נ"ב קן קושיא היא אף לתכריים וע"ל בתוס' פ' במה טומנין דף מט ד"ה טומנין בשלחין:

גליון הש"ס

גמ' דבנהרדעא פסקי סידרי. ע"ל דף כד ע"א תוס' ד"ה שאלמלא:

רבינו חננאל (המשך)

מצילין תיק הספר עם הספר. אמרי רבנן דהאי תיק קאי לחודיה, ונוטלין ממקום שהוא עם הספר וכן תיק תפילין. י"ד שחל להיות בשבת. ר' ישמעאל בנו של ר' יוחנן בן ברוקא אומר מפשיטין את הפסח עד החזה, סבר כיון דאיתעביד ליה צורך גבוה שיכול להוציא החלבים לא יפשטו יותר מזה. ורבנן כבר[ין] מפשיט כולו, וטעמא כל פעל ה' למענהו, מאי למענהו לעשות כבוד לקדשים. פי' יומא דאסתנא, יום שמנשבת רוח צפון, שאין הבשר מסריח בו. ורבא אמר שלא יהו קדשים מוטלין בעורותיהן כנבילה, אבל אם הוא מוטל בשלחן של זהב שהוא דרך כבוד, לא יפשיט יתר למטה מן החזה וכו'. וגרסינן בפסחים בפרק תמיד [נשחט] שהיו מפשיטין. דתנן י"ד שחל להיות בשבת מניח ידו על כתף חבירו כו'. ואמרינן עלה תנא כל אחד נוטל פסחו בעורו ומפשילו לאחוריו. אמר רב עיליש טייעא, פי' שהערביים מפשילין כליהן לאחריהן. ור' ישמעאל בנו של ר' יוחנן בן ברוקא מוקים למענהו שלא יוצא האמורין קודם הפשטת העור כדי שלא ידבק שיער העור בחלבים. אמרו ליה רבנן (אין) [אי] מצילין תיק הספר עם הספר לא נפשוט (עור עם החזה) [את הפסח מעורו]. אמר להן מי דמי הצלת תיק טילטול בעלמא, הפשטת עור מלאכה דקא בעיא ליה לעור. אמר רב אשי בתרתי [פליגי] עליה במלאכה ובטלטול, והכי קאמרי ליה, תינח הפשטה שהיא מלאכה, טלטול מאי, דאינון סברי מטלטלין העור ע"ג בשר מקום שהחיה כל חד לדוכתיה והוא אסר, ואהדרו ליה אם מטלטלין להציל תיק של ספר אנו לא נטלטל עור אגב בשר.